

Azərbaycan Qiymətləndiricilər Palatası (AQP)
Metodiki tövsiyə

Su və hava nəqliyyatı vasitələrinin
qiymətləndirilməsi üzrə
Metodologiya

Sənəd AQP üzvü olan qiymətləndiricilər üçün nəzərdə tutulub və tövsiyə xarakteri daşıyır. O, dəniz və çay gəmilərinin, üzən qurğuların, hava gəmilərinin və onların komponentlərinin ölçülməsi qaydasını, texniki resurs vəziyyətinin dəyərə çevrilməsini və beynəlxalq bazar məlumatının istifadəsini müəyyən edir.

1. Ümumi müddəalar

1.1. Metodologiya aşağıdakı aktivlərə şamil edilir: dəniz və çay gəmiləri (quru yük, tanker, konteyner, sərnişin, yedək, təchizat və xidmət gəmiləri, barjlar), üzən qurğular (üzən kran, doklar, qazma qurğuları), kiçikhəcmli üzmə vasitələri, hava gəmiləri (təyyarə, vertolyot, kiçik aviasiya və pilotsuz uçuş aparatları), aviasiya mühərrikləri, köməkçi güc qurğuları və ehtiyat hissələri, yerüstü və gəmi avadanlığı.

1.2. Metodologiya aşağıdakı sənədlərlə birlikdə tətbiq olunur: “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Ticarət Gəmiçiliyi Məcəlləsi və Hava Məcəlləsi, gəmilərin və hava gəmilərinin dövlət reyestri ilə bağlı normativ aktlar, beynəlxalq dəniz və mülki aviasiya təşkilatlarının tələbləri, sinif cəmiyyətlərinin qaydaları, Beynəlxalq Qiymətləndirmə Standartlarının IVS 101, IVS 102, IVS 103, IVS 104, IVS 106 və IVS 300 standartları, IFRS 13, IAS 16, IAS 36 və IFRS 16, Palatanın maşın və avadanlıq, nəqliyyat vasitələri, diskont dərəcəsi, girov, sığorta, bazar təhlili və müəssisələr metodologiyaları.

1.3. Metodologiya texniki sorveyi əvəz etmir. Korpusun və konstruksiyanın vəziyyəti, qalınlıq ölçmələri, mühərriklərin qalıq resursu və uçuşa yararlılıq statusu ixtisaslaşmış mütəxəssisin sənədi ilə müəyyən edilir və qiymətləndirici üçün giriş məlumatıdır.

1.4. Metodologiyada istifadə olunan anlayışlar:

1.4.1. sinif statusu: gəminin sinif cəmiyyətinin tələblərinə uyğunluğu və qüvvədə olan sinif sənədləri,

1.4.2. sorvey tsikli: gəminin növbəli baxış və dok təmirləri arasındakı dövr,

1.4.3. dedveyt və brutto tonaj: gəminin yükləmə və həcm göstəriciləri,

1.4.4. qırıntı dəyəri: gəminin sökülmə üçün satışından gözlənilən dəyər,

1.4.5. planer: hava gəmisinin mühərriklər və köməkçi güc qurğusu istisna olmaqla konstruksiyası,

1.4.6. uçuş saati və tsikl: hava gəmisinin və komponentlərinin resurs istifadəsini ölçən göstəricilər,

1.4.7. yarımresurs vəziyyəti: komponentlərin növbəti əsaslı təmirə qədər resursunun yarısının istifadə edildiyi şərti vəziyyət,

1.4.8. texniki sənədlər: aktivin istismar, təmir və modifikasiya tarixçəsini təsdiq edən sənədlər toplusu,

1.4.9. frakt və ya lizinq yüklü dəyər: qüvvədə olan müqavilə şərtləri nəzərə alınmaqla dəyər.

2. Xüsusiyyətlər və metodoloji nəticələr

Xüsusiyyət	Metodoloji nəticə
Bazar beynəlxalqdır və əməliyyatlar xarici valyutada aparılır	Ölçmə bazar valyutasında aparılır, milli valyutaya çevrilmə tarixi və məzənnə göstərilir
Aktiv mobildir	Yerləşmə deyil, bazar seqmenti və reyestr rejimi əsas amildir
Dəyər sinif və sertifikat statusundan asılıdır	Statusun itirilməsi dəyəri kəskin azaldır və ayrıca yoxlanılır
Texniki vəziyyət resurs göstəriciləri ilə ölçülür	Yaş tək başına kifayət deyil, resurs və sorvey mövqeyi nəzərə alınır
Komponentlər müstəqil dövr edir	Planer, mühərrik və köməkçi qurğular ayrıca ölçülür
Texniki sənədlərin tamlığı dəyərin şərtidir	Sənədləri natamam aktivin dəyəri əhəmiyyətli dərəcədə aşağı olur
Bazar siklikdir	Nəticənin etibarlılıq müddəti qısadır və hesabatda göstərilir
Qırxıntı dəyəri mövcuddur	Nəticənin aşağı həddi kimi yoxlanılır
Lizinq, ipoteka və həbs geniş yayılıb	Yüklülüklərin rejimi tapşırıqda müəyyən edilir

3. Dəyər bazası və tapşırığın şərtləri

3.1. Beynəlxalq praktikada eyni aktiv üzrə bir neçə dəyər anlayışı işlənir. Tapşırığın əvvəlində hansının ölçüldüyü müəyyən edilir və hesabatın birinci səhifəsində göstərilir:

Anlayış	Məzmunu	Tipik istifadə
Bazar dəyəri, müqaviləsiz	Aktiv qüvvədə olan frakt və ya lizinq müqaviləsi olmadan, sərbəst satış şərtində	Alqı-satqı, girov, uçot
Müqavilə ilə yüklü dəyər	Qüvvədə olan müqavilənin şərtləri nəzərə alınmaqla	Portfel əməliyyatları, lizinq üzrə maliyyələşmə
Baza dəyəri	Bazarın tarazlı vəziyyəti fərziyyəsi ilə uzunmüddətli göstərici	Uzunmüddətli maliyyələşmə
Məhdud ekspozisiya şəraitində dəyər	Qısaldılmış satış müddəti fərziyyəsi ilə	İcra, müflisləşmə, təcili realizə
Qırxıntı dəyəri	Sökülmə üçün satış şərtində	Aşağı hədd testi
Sığorta dəyəri	Bərpa və ya əvəzetmə əsasında	Sığorta məqsədi

3.2. Hava gəmilərində əlavə olaraq texniki vəziyyət fərziyyəsi göstərilir: yarımresurs vəziyyəti və ya faktiki resurs vəziyyəti. Yarımresurs vəziyyətində nəticə şərti göstəricidir və faktiki vəziyyətə düzəlişlə birlikdə verilir.

3.3. Valyuta rejimi: ölçmə beynəlxalq bazarın valyutasında aparılır, nəticə tələb olunduqda milli valyutaya çevrilir. Çevirmə tarixi və məzənnənin mənbəyi göstərilir, məzənnə riski qiymətləndiricinin nəticəsinə daxil edilmir.

3.4. Yüklülük rejimi tapşırıqda müəyyən edilir: ipoteka, lizinq, həbs, gömrük rejimi və dənizçilik tələbləri nəticəyə daxil edilir və ya edilmir. Seçilmiş rejim hesabatda göstərilir.

4. Yanaşmaların seçimi

Yanaşma	Tətbiq sahəsi	Şərtlər
Müqayisəli yanaşma	Standart tipli gəmilər və seriyalı hava gəmiləri	Beynəlxalq bazar məlumatı: satış hesabatları, broker göstəriciləri, ixtisaslaşmış bazalar
Gəlir yanaşması	Frakt və ya lizinq müqaviləsi olan aktivlər	Axın qalıq istismar müddəti üzrə qurulur, sonunda qırıntı və ya qalıq dəyər nəzərə alınır
Xərc yanaşması	Unikal və xüsusi təyinatlı üzən qurğular, texniki flot	Yeni tikinti qiyməti və köhnəlmə, bazar sübutu olmadıqda
Qırıntı dəyəri testi	Bütün gəmilər	Nəticənin aşağı həddi kimi hesablanır

4.1. Müqayisə obyektləri üzrə minimum uyğunluq meyarları: tip və təyinat, tikilmə ili və tərsanə, ölçü göstəriciləri, sinif cəmiyyəti və statusu, texniki vəziyyət və sorvey mövqeyi, satışın tarixi və şərtləri. Uyğunsuzluqlar düzəlişlə aradan qaldırılır, düzəliş mümkün olmadıqda obyekt kənarlaşdırılır.

4.2. Beynəlxalq mənbələrdən istifadə edildikdə mənbənin adı, tarixi, göstəricinin növü (faktiki satış, təklif, ekspert qiymətləndirməsi) və əldə edilmə tarixi göstərilir. Yalnız təkliflərə əsaslanan nəticədə sövdələşmə güzəşti tətbiq edilir və açıqlanır.

4.3. Gəlir yanaşmasında axın aktivin özünə aid edilir: frakt və ya lizinq gəlirindən istismar xərcləri, ekipaj, sığorta, təmir və dok xərcləri, idarəetmə haqqı çıxılır. Dərəcə Palatanın diskont dərəcəsi metodologiyasına uyğun qurulur, aktivə xas risklər (bazarın sikliyi, texniki risk, tənzimləmə) bir yerdə nəzərə alınır.

4.4. Nəticə qırıntı dəyərindən aşağı ola bilməz. Hesablanmış dəyər qırıntı dəyərinə yaxınlaşdıqda aktivin iqtisadi ömrünün sonuna çatdığı qəbul edilir və nəticə qırıntı əsasında verilir.

5. Dəniz və çay gəmiləri

5.1. İdentifikasiya minimum aşağıdakı göstəricilərlə aparılır: beynəlxalq identifikasiya nömrəsi, adı və bayrağı, tipi və təyinatı, tikilmə ili və tərsanə, dedveyt və brutto tonaj, əsas ölçüləri, mühərrik markası və gücü, sinif cəmiyyəti və sinif nişanı, reyestr məlumatları.

5.2. Sinif və sorvey mövqeyi dəyərin əsas amilidir:

Vəziyyət	Dəyərə təsiri	Yoxlama üsulu
Sinif qüvvədədir, növbəti xüsusi sorveyə çox vaxt qalıb	Yüksək göstərici	Sinif sənədləri və sorvey tarixləri
Xüsusi sorvey yaxınlaşır	Gözlənilən təmir xərci nəticədən çıxılır	Sorvey planı və smeta

Sinif dayandırılıb və ya itirilib	Dəyər kəskin azalır, bərpa xərci və müddət ayrıca ölçülür	Sinif cəmiyyətinin məlumatı
Gəmi uzunmüddətli dayanacaqdadır	Konservasiya vəziyyəti və bərpa xərci nəzərə alınır	Baxış və texniki akt

5.3. Texniki vəziyyətin əsas göstəriciləri: korpusun qalınlıq ölçmələrinin nəticələri və korroziya səviyyəsi, ballast tanklarının və örtüklərin vəziyyəti, mühərrikin iş saatları və əsaslı təmir tarixçəsi, naviqasiya və yükləmə avadanlığının vəziyyəti.

5.4. Yaş və seqment. Eyni yaşda fərqli seqmentlərdə dəyər ayrılırları fərqlidir: tanker, quru yük və konteyner gəmilərinin bazar dövrləri üst-üstə düşür. Yaş düzəlişi seqment üzrə bazar məlumatından çıxarılır, vahid faizlə tətbiq edilmir.

5.5. Qırıntı dəyəri gəminin yüngül çəkisi ilə qırıntı metalın qiymətinin hasilindən sökülən və çatdırılma xərclərinin çıxılması ilə hesablanır. Hesablamada istifadə edilmiş qırıntı bazarı və onun tarixi göstərilir.

5.6. Ekoloji və texniki tələblər: ballast sularının emalı, emissiya normaları və enerji səmərəliliyi göstəriciləri üzrə tələblər aktivin modernizasiyasını zəruri edə bilər. Zəruri modernizasiyanın xərci məlum olduqda nəticədən çıxılır, məlum olmadıqda məhdudiyyət kimi açıqlanır.

5.7. Üzən qurğular və texniki flot (üzən kran, dok, qazma qurğusu) ixtisaslaşmış aktivlərdir: əsas metod xərc yanaşmasıdır, nəticə mövcud olduqda bazar və gəlir göstəriciləri ilə yoxlanılır.

6. Hava gəmiləri

6.1. İdentifikasiya: qeydiyyat nişanı, istehsalçı, tip və modifikasiya, seriya nömrəsi, istehsal ili, maksimum uçuş kütləsi, salon konfigurasiyası, mühərrik tipi və seriya nömrələri, reyestr və mülkiyyət məlumatları.

6.2. Hava gəmisi komponentlər üzrə ölçülür. Hər komponentin resurs vəziyyəti ayrıca müəyyən edilir:

Komponent	Resurs göstəricisi	Dəyərə təsir
Planer	Uçuş saati, tsikl, növbəti ağır formaya qalan resurs	Əsas dəyər daşıyıcısı
Mühərriklər	Son əsaslı təmirdən sonrakı saat və tsikl, qalıq resurs	Dəyərin əhəmiyyətli hissəsi
Köməkçi güc qurğusu	İş saati və qalıq resurs	Orta təsir
Şassi	Tsikl və növbəti əsaslı təmirə qalan resurs	Orta təsir
Avionika və salon	Modifikasiya və yenilənmə tarixi	Konfigurasiyadan asılı
Ehtiyat hissələri və dəst	Tərkib və vəziyyət	Ayrıca ölçülür

6.3. Yarımresurs bazası. Beynəlxalq praktikada göstəricilər çox vaxt yarımresurs vəziyyətinə hesablanır. Faktiki vəziyyət bu şərti səviyyədə fərqləndikdə düzəliş aparılır: qalıq

resurs yarıdan çoxdursa müsbət, azdırsa mənfi. Düzəlişin kəmiyyəti komponentin əsaslı təmir xərci və qalıq resurs nisbəti ilə hesablanır.

6.4. Texniki sənədlər dəyərin şərtidir. Uçuş saatlarının və təmirlərin sənədli təsdiqi olmadıqda aktiv beynəlxalq bazarda satıla bilmir, belə halda nəticə sənədlərin bərpası xərci və müddəti nəzərə alınmaqla, məhdudiyyətlə birlikdə verilir.

6.5. Uçuşa yararlılıq statusu, məcburi texniki direktivlərin icrası və modifikasiyaların tamlığı yoxlanılır. İcra edilməmiş direktivlərin xərci nəticədən çıxılır.

6.6. Lizing şəraitində ölçmə: lizing ödənişləri, texniki saxlama ehtiyatları, qaytarma şərtləri və müddətin sonunda tələb olunan texniki vəziyyət nəticəyə təsir edir. Müqavilə ilə yüklü dəyər və müqaviləsiz dəyər ayrıca verilir.

6.7. Vertolyotlar və kiçik aviasiya: resurs məntiqi eynidir, lakin bazar daha dardır və müqayisə obyektlərinin sayı azdır, nəticə diapazonla verilir.

7. Hüquqi rejim və yüklülük

7.1. Aşağıdakı rejim elementləri yoxlanılır və hesabatda göstərilir: reyestr və bayraq, mülkiyyətçi və istismarçı, ipoteka və girov, lizing müqaviləsi və onun növü, həbs və dənizçilik tələbləri, gömrük rejimi, o cümlədən müvəqqəti idxal.

7.2. Bayraq və reyestr dəyişikliyi realizə müddətinə və alıcı dairəsinə təsir edir. Məhdudiyyət mövcud olduqda ekspozisiya müddəti artırılır və bu, əsaslandırılır.

7.3. Həbs qoyulmuş və ya dənizçilik tələbləri ilə yüklü gəmi üzrə nəticə yüklülüksüz baza ilə verilir, yüklülüynün təsiri ayrıca sətirdə göstərilir. Yüklülüynün hüquqi qiymətləndirilməsi qiymətləndiricinin səlahiyyətinə daxil deyil.

7.4. Gömrük rejimi aktivin daxili bazarda dövriyyəsinə məhdudlaşdırıla bilər. Rejimin dəyişdirilməsi ilə bağlı ödənişlər məlum olduqda nəticədən çıxılır.

8. Girov, sığorta və uçot məqsədləri

8.1. Girov məqsədində üç əlavə sual cavablandırılır: likvidlik, ekspozisiya və realizə müddəti, təminat kimi yararlılıq. Su və hava nəqliyyatı vasitələrində realizə müddəti daxili bazarla məhdudlaşmır, beynəlxalq satış müddəti və rəsmiləşdirmə prosedurları nəzərə alınır.

8.2. Sığorta məqsədində ölçülən kəmiyyət bazar dəyəri deyil: sığorta məbləği razılaşdırılmış dəyər və ya bərpa dəyəri əsasında müəyyən edilir. Fərq hesabatda izah edilir.

8.3. Uçot məqsədində komponentlərə bölgü tələb olunur: planer, mühərriklər, ağır texniki formalar və digər komponentlər ayrıca amortizasiya olunur. Qiymətləndirici bölgünü təqdim edir, amortizasiya müddətlərinin müəyyən edilməsi uçot subyektinə aiddir.

8.4. Lizing münasibətlərində uçot tanınması qiymətləndiricinin işi deyil. Qiymətləndirici qalıq dəyər proqnozunu və bazar icarə səviyyəsini giriş kimi verir.

9. Tarix, bazarın dövriliyi və nəticənin etibarlılığı

9.1. Dəniz və hava nəqliyyatı bazarları siklikdir. Nəticə qiymətləndirmə tarixinə aiddir və qısa müddətdə əhəmiyyətli dərəcədə dəyişə bilər. Hesabatda nəticənin etibarlı sayıldığı müddət göstərilir, bir qayda olaraq bu müddət 3 ayı keçmir.

9.2. Bazarın vəziyyəti hesabatda təsvir edilir: frakt və ya lizing dərəcələrinin dinamikası, yeni sifarişlərin həcmi, sökülmə statistikasi, segment üzrə tələb.

9.3. Nəticə diapazonla verilir. Müqayisə obyektlərinin sayı az olduqda diapazonun eni artır və bu, açıqlanır.

10. Məcburi açıqlamalar

- 10.1. ölçülən dəyər anlayışı və onun fərziyyələri: müqaviləsiz, müqavilə ilə yüklü, yarımresurs və ya faktiki resurs vəziyyəti,
- 10.2. aktivin tam identifikasiya göstəriciləri,
- 10.3. sinif və ya uçuşa yararlılıq statusu, sənədlərin tamlığı,
- 10.4. sorvey və ya ağır texniki forma mövqeyi,
- 10.5. komponentlərin resurs vəziyyəti və düzəlişlərin kəmiyyəti,
- 10.6. müqayisə obyektləri, onların mənbəyi, tarixi və göstəricinin növü,
- 10.7. təkliflərə əsaslanan məlumatda sövdələşmə güzəşti,
- 10.8. gəlir yanaşmasında axının tərkibi və dərəcənin komponentləri,
- 10.9. qırıntı dəyəri testi və onun nəticəsi,
- 10.10. valyuta, çevirmə tarixi və məzənnənin mənbəyi,
- 10.11. yüklülüklərin rejimi və onların nəticəyə daxil edilib-edilmədiyi,
- 10.12. ekoloji və texniki tələblər üzrə gözlənilən modernizasiya xərci,
- 10.13. baxışın həcmi və aparılmayan texniki yoxlamalar,
- 10.14. uçot məqsədində komponentlərə bölgü,
- 10.15. nəticə diapazonu və həssas parametrlər,
- 10.16. nəticənin etibarlı sayıldığı müddət.

11. Tipik səhvlər

- 11.1. dəyər anlayışının göstərilməməsi: müqaviləsiz və müqavilə ilə yüklü dəyərin qarışdırılması,
- 11.2. yarımresurs bazasında alınmış göstəricinin faktiki vəziyyətə düzəlişsiz istifadəsi,
- 11.3. yaşın yeganə amil kimi götürülməsi və resurs vəziyyətinin nəzərə alınmaması,
- 11.4. sinif statusunun yoxlanılmaması,
- 11.5. yaxınlaşan xüsusi sorveyin xərcinin nəzərə alınmaması,
- 11.6. texniki sənədlərin tamlığının yoxlanılmaması,
- 11.7. icra edilməmiş texniki direktivlərin nəzərə alınmaması,
- 11.8. mühərriklərin qalıq resursunun planerin dəyərinə daxil edilməsi və ikiqat hesablama,
- 11.9. komponentlərin ayrı-ayrılıqda dəyərlərinin sadə cəmlənməsi və dəst effektinin nəzərə alınmaması,
- 11.10. qırıntı dəyəri testinin aparılmaması,
- 11.11. qırıntı hesablamasında sökülmə və çatdırılma xərclərinin unudulması,
- 11.12. seqmentlər üzrə fərqli bazar dövrlərinin nəzərə alınmaması,
- 11.13. yaş düzəlişinin vahid faizlə tətbiqi,
- 11.14. yalnız təkliflərə əsaslanan nəticədə sövdələşmə güzəştinin tətbiq edilməməsi,
- 11.15. beynəlxalq mənbənin tarixinin və növünün göstərilməməsi,
- 11.16. valyuta çevrilməsinin tarixinin göstərilməməsi,
- 11.17. məzənnə riskinin nəticəyə daxil edilməsi,

- 11.18. frakt gəlirindən istismar xərclərinin çıxılmaması,
- 11.19. eyni riskin həm axında, həm dərəcədə nəzərə alınması,
- 11.20. yüklülüklerin rejiminin müəyyən edilməməsi,
- 11.21. həbs və ya dənizçilik tələbləri barədə hüquqi nəticə verilməsi,
- 11.22. gömrük rejiminin nəzərə alınmaması,
- 11.23. sığorta məbləğinin bazar dəyəri kimi verilməsi,
- 11.24. nəticənin etibarlılıq müddətinin göstərilməməsi,
- 11.25. nəticənin yalnız nöqtə ilə verilməsi.

12. Palataya tövsiyələr

12.1. Beynəlxalq bazar mənbələrinə çıxış məsələsi həll edilməlidir: gəmi və hava gəmisi satışları üzrə ixtisaslaşmış bazalar ödənişlidir. Palatanın korporativ abunəsi üzvlərin bu sahədə işini mümkün edər.

12.2. Dövri buraxılışda seqmentlər üzrə göstəricilər verilməlidir: frakt və lizinq dərəcələrinin dinamikası, qırıntı metalın qiymətləri, əsas gəmi tipləri üzrə yaş ayrılırları.

12.3. Texniki sorvey təşkilatları ilə uzlaşdırma aparılmalıdır: sinif və resurs məlumatlarının qiymətləndirmədə istifadə formatı.

12.4. İki nümunəvi hesabat hazırlanmalıdır: quru yük gəmisi və təyyarə üzrə, komponent düzəlişlərinin və qırıntı testinin rəqəmli göstərilməsi ilə.

13. Yekun müddəalar

13.1. Metodologiya azı 3 ildə bir dəfə yenidən nəzərdən keçirilir.

13.2. Metodologiya Qanuna, qiymətləndirmə standartlarına və Ümumi yığıncağın təsdiq etdiyi sənədlərə zidd olduqda həmin aktların müddəaları tətbiq edilir.

Su və hava nəqliyyatı vasitələrinin
qiymətləndirilməsi üzrə Metodologiyaya
A nömrəli əlavə

Aktiv növləri üzrə marşrut

Aktiv növü	Əsas identifikasiya	Əsas metod	Xüsusi amillər
Quru yük və tanker gəmiləri	Beynəlxalq nömrə, dedveyt, tikilmə ili	Müqayisəli yanaşma	Sinif statusu, sorvey mövqeyi, qırıntı testi
Konteyner və ro-ro gəmiləri	Tutum, sürət, tikilmə ili	Müqayisəli və gəlir yanaşması	Frakt müqaviləsi, seqment dövrü
Yedək və xidmət gəmiləri	Güc, dartı qüvvəsi	Müqayisəli və xərc yanaşması	Məhdud bazar, xüsusi təchizat
Üzən kran və doklar	Yüqəaldırma, ölçülər	Xərc yanaşması	Unikal konstruksiya, yerdəyişmə məhdudiyyəti
Kiçikhəcmli üzmə vasitələri	Uzunluq, mühərrik, il	Müqayisəli yanaşma	Mövsümlilik, saxlama şəraiti
Sərnişin təyyarələri	Tip, seriya nömrəsi, konfigurasiya	Müqayisəli yanaşma, komponent düzəlişləri ilə	Resurs vəziyyəti, sənədlər, lizinq
Yük təyyarələri	Tip, yüqəötürmə	Müqayisəli və gəlir yanaşması	Konversiya statusu, resurs
Vertolyotlar	Tip, resurs, təchizat	Müqayisəli yanaşma	Dar bazar, nəticə diapazonla
Aviasiya mühərrikləri	Seriya nömrəsi, qalıq resurs	Müqayisəli yanaşma	Əsaslı təmir tarixçəsi, dəst effekti

Su və hava nəqliyyatı vasitələrinin
qiymətləndirilməsi üzrə Metodologiyaya
B nömrəli əlavə

Gəmi üzrə məlumat forması

Nö	Göstərici	Məlumat
1	Beynəlxalq identifikasiya nömrəsi, adı, bayrağı	
2	Tipi və təyinatı	
3	Tikilmə ili və tərsanə	
4	Dedveyt, brutto tonaj, əsas ölçülər	
5	Yüngül çəki, qırıntı hesablaması üçün	
6	Mühərrik: marka, güc, iş saatı, əsaslı təmir	
7	Sinif cəmiyyəti, sinif nişanı, statusu	
8	Son xüsusi sörvey və dok təmiri tarixləri	
9	Növbəti sörveyə qalan müddət və gözlənilən xərc	
10	Korpusun qalınlıq ölçmələri və korroziya	
11	Frakt və ya lizinq müqaviləsi: var və ya yox	
12	Yüklülük: ipoteka, həbs, tələblər	
13	Ekoloji tələblər üzrə uyğunluq və modernizasiya	

Su və hava nəqliyyatı vasitələrinin
qiymətləndirilməsi üzrə Metodologiyaya
C nömrəli əlavə

Hava gəmisi üzrə resurs forması

Komponent	Ümumi resurs	İstifadə edilmiş	Qalıq resurs	Əsaslı təmir xərci	Düzəliş, AZN
Planer					
Mühərrik 1					
Mühərrik 2					
Köməkçi güc qurğusu					
Şassi					
Cəmi düzəliş					

Qeyd: düzəliş yarımresurs bazasından faktiki vəziyyətə keçid üçün hesablanır və müsbət və ya mənfi ola bilər.

Su və hava nəqliyyatı vasitələrinin
qiymətləndirilməsi üzrə Metodologiyaya
D nömrəli əlavə

Yoxlama siyahısı

Nö	Yoxlama	Bəli	Xeyr	Qeyd
1	Dəyər anlayışı və fərziyyələr müəyyən edilib			
2	Yarımresurs və ya faktiki vəziyyət bazası göstərilib			
3	Aktiv tam identifikasiya edilib			
4	Reyestr, bayraq və mülkiyyət məlumatı yoxlanılıb			
5	Sınıf və ya uçuşa yararlılıq statusu təsdiqlənib			
6	Texniki sənədlərin tamlığı yoxlanılıb			
7	Sörvey və ya ağır forma mövqeyi müəyyən edilib			
8	Gözlənilən təmir xərci hesablanıb			
9	Komponentlərin resurs vəziyyəti cədvəldə verilib			
10	Komponent düzəlişləri hesablanıb			
11	İkiqat hesablama yoxlanılıb			
12	Müqayisə obyektləri uyğunluq meyarları ilə seçilib			
13	Mənbənin növü və tarixi göstərilib			
14	Təkliflərə sövdələşmə güzəşti tətbiq edilib			
15	Seqment üzrə yaş əyrisi istifadə edilib			
16	Gəlir yanaşmasında istismar xərcləri çıxılıb			
17	Dərəcənin komponentləri açıqlanıb			
18	Eyni risk iki yerdə nəzərə alınmayıb			
19	Qırıntı dəyəri testi aparılıb			
20	Sökülmə və çatdırılma xərcləri nəzərə alınıb			
21	Valyuta və çevirmə tarixi göstərilib			
22	Məzənnə riski nəticəyə daxil edilməyib			
23	Yüklülüklərin rejimi müəyyən edilib			
24	Gömrük rejimi yoxlanılıb			
25	Ekoloji və texniki tələblər üzrə xərc qiymətləndirilib			
26	Baxışın həcmi və məhdudiyyətləri göstərilib			
27	Uçot məqsədində komponentlərə bölgü verilib			

28	Nəticə diapazonla verilib			
29	Həssas parametrlər açıqlanıb			
30	Nəticənin etibarlılıq müddəti göstərilib			